

นางวาสวทตตากับพระอุปคุตต์: เรื่องราวของความรักคนละแบบ

น.อ.รศ.ทองใบ วีระนันท์ทางกูร
ประจำโรงเรียนนายเรือ

เรื่องที่น่าเสนอนี้มีที่มาจากคัมภีร์ภาษาสันสกฤตของพุทธศาสนาฝ่ายมหายาน กล่าวถึงความรักต่างแบบระหว่างหญิงงามเมืองกับภิกษุหนุ่มรูปหล่อ ที่ผู้คนทั้งหลายยังคงนำมาเล่าขานเป็นตำนานรักจวบจนกระทั่งทุกวันนี้

ในสมัยพุทธกาล มีหญิงนครโสเภณีคนหนึ่งอยู่ที่เมืองมธูรา ที่ชมพูทวีปโบราณหรือประเทศอินเดียในปัจจุบัน ชื่อว่า “นางวาสวทตตา” นางเป็นผู้มีชื่อเสียงระบือไปทั่วทุกถิ่นว่าเป็นผู้มีความงามเป็นเลิศและเป็นนางระบำรำฟ้อนเก่งกาจสามารถเกินหญิงใด แม้ว่านางจะมีชายหนุ่มมาหลงรักมากหน้าหลายตาแต่นางก็ไม่ได้สมัครรักใคร่กับหนุ่มหน้าไหนอย่างจริงจัง ๆ เพราะไม่มีคนไหนถูกใจนางแม้แต่คนเดียว แต่ละคนก็ได้แต่ผ่านมาแล้วก็ผ่านไปเท่านั้นเอง

อยู่มาในเย็นวันหนึ่งนางวาสวทตตายืนอยู่บนปราสาทมองลงมาทางหน้าต่างเห็นพระหนุ่มรูปงามรูปหนึ่งเดินผ่านมาพอดี พระรูปนี้มีชื่อว่า “พระอุปคุตต์” เป็นสาวกของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พอนางเห็นแวบเดียวเท่านั้นก็เกิดหลงรักพระรูปนี้ขึ้นมาทันทีราวกับว่าเคยทำบุญร่วมชาติต่อกันมาแต่อดีตชาติก็ไม่ปาน นางจึงส่งหญิงคนใช้ให้ไปนิมนต์ท่านขึ้นมาบนปราสาท หญิงคนใช้รีบปากนายสาวแล้วรีบวิ่งลงไปหาพระอุปคุตต์แล้วเรียนท่านว่า “นางวาสวทตตา นายสาวของดิฉันนิมนต์ท่านไปพบเจ้าค่ะ ข้าแต่พระคุณเจ้า พระคุณเจ้าจะไปพบนางได้หรือไม่เจ้าค่ะ”

พระอุปคุตต์ตอบว่า “วันนี้ไปพบไม่ได้หรอกจะ แต่จะไปพบกับนางในวันหลัง”

นางวาสวทตตารู้สึกผิดหวังมากที่พระอุปคุตต์ปฏิเสธ นางคิดว่าที่พระอุปคุตต์ไม่มาหานางนั้นเป็นเพราะละอายที่เป็นพระมีฐานะยากจนไม่มีเงินมีทองมามอบให้นาง เพราะผู้ชายที่มาหานางทุกคนล้วนแต่นำเงินทองจำนวนมาก ๆ มาให้นางเพื่อให้นางบำเรอความสุขให้ทั้งนั้น นางจึงส่งหญิงคนใช้คนเดียวกลับไปเรียนกับพระอุปคุตต์อีกครั้งหนึ่งว่า ที่นางนิมนต์ให้มานั้นก็ขอให้มาแต่ตัวเท่านั้นไม่ต้องมีเงินมีทองอะไรติดตัวมาเหมือนหนุ่ม ๆ คนอื่นก็ได้

หญิงคนใช้ก็ได้วิ่งตามไปบอกความนั้นอีกครั้ง แต่พระอุปคุตต์ท่านก็ยังยืนยันกรานปฏิเสธอย่างสุภาพว่า “วันนี้ยังไปพบไม่ได้ เพราะยังไม่ถึงเวลาที่จะไปพบนาง”

นางวาสวทตตามีความผิดหวังมาก ถึงกับหยุดออกงานเต้นระบำรำฟ้อน พวกบรรดาแฟน ๆ ที่เคยคลั่งไคล้หลงใหลไปชมนางเต้นรำต่างก็ผิดหวังไปตาม ๆ กัน

“เกิดอะไรขึ้นกับนางนะ แต่ก่อนเห็นรำเรียงแจ่มใสดี แต่ตอนนี้หน้าเศร้า ๆ ซอบกล” บรรดาแฟน ๆ ระบายต่างพูดเป็นเสียงเดียวกันเช่นนี้

หญิงรับใช้ของนางวาสวาทัดดาคนเดียวเท่านั้นที่รู้ความในใจของนายสาวว่าเป็นเช่นนี้เพราะนางไม่สมหวังที่เสนอมารักกับภิกษุหนุ่มรูปงามอุปคุตต์ไปแล้วแต่ถูกปฏิเสธโดยไม่มีเยื่อใย

หญิงคนใช้นั้นต้องการให้นายสาวลืมนื่องพระหนุ่มรูปหล่ออื่น ๆ จึงได้ชวนนายสาวไปชมผลงานศิลปะแกะสลักต่าง ๆ ที่ร้านของช่างแกะสลักหนุ่มคนหนึ่งในเมืองมธุรา ขณะที่นางวาสวาทัดดาเดินชมความงามในศิลปะแกะสลักต่าง ๆ อยู่ นั้น นายช่างหนุ่มก็แอบชำเลืองชมความงามของนางอยู่เหมือนกัน แต่ความคิดของเขาก็ถูกขัดจังหวะเมื่อนางวาสวาทัดดาตามมาพบงานแกะสลักที่เธอชอบเข้า

นางวาสวาทัดดากล่าวกับช่างแกะสลักหนุ่มว่า “รูปแกะสลักรูปนี้สวยจัง ราคาเท่าไรจะ เธอขายให้ฉันได้ไหม”

ช่างแกะสลักหนุ่มตอบว่า “ราคาอาจจะสูงสักหน่อยนะครับ”

นางวาสวาทัดดาตอบอย่างหยิ่ง ๆ ว่า “บอกมาเถอะ ราคาเท่าไร ฉันก็ยินดีจะซื้อทั้งนั้นแหละจะ”

“ถ้างั้นก็ยกให้ฟรี ๆ ไม่ต้องซื้อ เพียงแต่มีข้อแม้ว่าเธอจะต้องกลับไปเดินระบำเหมือนเดิม”

ช่างแกะสลักหนุ่มกล่าว

นางวาสวาทัดดาพอได้ยินเช่นนั้นก็ทำท่าลังเล

ช่างหนุ่มจึงกล่าวว่า “เธอเอารูปแกะสลักนี้ไปได้ทันที เพียงแค่เธอรับปากว่าจะกลับไปเดินระบำอีกครั้งหนึ่งเท่านั้นเอง”

นางวาสวาทัดดาครุ่นคิดอยู่ชั่วครู่ “ทำไมนะท่านอุปคุตต์จึงปฏิเสธเธอในเมื่อคนอื่นเป็นเรือนพันเรือนหมื่นต่างคลั่งไคล้หลงใหลอยากเห็นเธอกันทั้งนั้น”

ในวันอื่น ๆ ต่อมาช่างหนุ่มได้ให้ความสนใจในตัวของนางวาสวาทัดดาเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ทุกวันจนถึงกับขอให้นางเป็นนางแบบให้เขาแกะสลักหินเป็นรูปของนาง

เมื่อเห็นผลงานศิลปะที่งดงามยิ่งของนายช่างหนุ่ม นางวาสวาทัดดาถึงกับออดออดปากว่า “ความงามของฉันจะต้องตายไปตามตัวฉันสักวันหนึ่ง แต่ศิลปะช่างของเธอจะดำรงคงอยู่อีกนับร้อยนับพันปีทีเดียว”

ช่างหนุ่มตอบว่า “ผมมีความสุขมากที่งานศิลปะของผมนำความสุขมาให้แก่เธอ”

หลังจากนั้นมาอีกไม่กี่วัน ช่างแกะสลักหนุ่มก็หายตัวไปโดยปราศจากร่องรอย ทั้งนางวาสวาทัดดาและหญิงคนใช้ต่างวิตกกังวลมาก แต่ก็ไม่มีใครคิดอีกที่หาเขาอาจจะออกจากเมืองไปธุระที่ไหนก็ได้ แต่การณกลับปรากฏว่ามีคนพบศพของเขาฝังอยู่ไม่ไกลจากปราสาทของนางวาสวาทัดดา

ประชาชนต่างให้การกับเจ้าหน้าที่บ้านเมืองว่า พวกเขาเห็นช่างหนุ่มเข้าไปในปราสาทของนางวาสวาทัดดาในช่วง ๓ วันก่อนที่เขาจะถูกสังหาร เหตุการณ์ครั้งนี้คงเป็นการฆาตกรรมอำพราง ที่ศัตรู

ของช่างหนุ่มคนใดคนหนึ่งเกิดการหึงหวงที่นายช่างหนุ่มเข้าไปคลุกคลีกับนางวาสวทัตตาจึงได้สั่งหารเขาเสียแล้วนำศพของเขามาฝังไว้ที่ข้างปราสาทของนางวาสวทัตตาเพื่อโยนความผิดให้นางว่าเป็นคนฆ่า

พระเจ้าแผ่นดินได้มีรับสั่งให้ทำการสอบสวนนางวาสวทัตตา ซึ่งนางวาสวทัตตาดกใจมากถึงกับช็อกให้การอะไรไม่ถูก พระราชาจึงมีรับสั่งให้ยึดทรัพย์สมบัติทั้งปวงของนางแล้วเนรเทศนางออกจากเมืองมธูรา ผู้คนต่างช่วยกันลงประชกัณฑ์ด้วยการขว้างปาก้อนอิฐก้อนหินใส่นางโดยคิดว่านางเป็นคนร้ายจริงๆ จนนางได้รับบาดเจ็บสาหัส ในที่สุดนางต้องหลบภัยจากการถูกประชกัณฑ์ไปอยู่ในป่าช้าแห่งหนึ่ง สาวใช้รู้เป็นอย่างดีว่านางสาวของนางเป็นบุคคลบริสุทธิ์แต่ก็ช่วยเหลืออะไรไม่ได้

นางวาสวทัตตาล้มป่วยลงเมื่อแผลที่ถูกขว้างปาก้อนอิฐแห้งขึ้นแล้ว แต่นางก็ไม่ได้รับความเมตตาความเห็นอกเห็นใจจากผู้คนที่ทั้งหลาย มีแต่สาวใช้ของนางเพียงคนเดียวเท่านั้นที่มาคอยดูแลนางสาวเมื่อยามตกทุกข์ได้ยาก ผู้คนที่เดินผ่านไปผ่านมาเห็นนางเข้าก็มักจะเอาหินเอาอิฐขว้างปาแล้วบอกให้หญิงรับใช้นั้นทิ้งนางไปเสีย

“นางสมควรตายตามกรรมที่ได้กระทำไว้แล้ว” พวกผู้คนแต่ละคนตะโกนใส่นาง

พอถึงตอนนี้พระอุปัคตต์พระหนุ่มรูปงามก็ได้มาปรากฏตัว นางวาสวทัตตาเห็นเช่นนั้นจึงบอกหญิงคนใช้เอาผ้ามาคลุมตัวนางเอาไว้ เพื่อไม่ให้พระหนุ่มในดวงใจของนางได้เห็นใบหน้าที่ได้รับบาดเจ็บของนาง

พระอุปัคตต์กล่าวว่า “น้องหญิงวาสวทัตตา ! อาตมามาหาน้องหญิงตามที่น้องหญิงต้องการแล้ว”

“หลวงพี่เจ้าคะ หลวงพี่ไม่ยอมมาหาดิฉันในตอนที่คุณทั้งหลายในเมืองมธูราต่างรักดิฉัน” นางวาสวทัตตากล่าว

“ทำไมหลวงพี่ถึงเลือกมาตอนนี้ ซึ่งเป็นตอนที่ดิฉันไม่มีอะไรดีเหลืออยู่เลย นอกจากร่างกายที่ฟกช้ำดำเขียวมีอาการปางตายและถูกปฏิบัติโดยผู้คนที่ทั้งหลาย” นางเรียนถาม

พระอุปัคตต์ยิ้มแล้วตอบด้วยน้ำเสียงแสดงความเมตตา “วาสวทัตตาเอ๋ย ในช่วงนั้นน้องหญิงไม่มีความจำเป็นต้องมีอาตมาก็ได้ แต่ตอนนี้น้องหญิงมีความจำเป็นแล้ว มาเถิดน้องหญิง อาตมาจะพาน้องหญิงไปที่วัดของอาตมาและอาตมาก็จะช่วยรักษาบาดแผลให้น้องหญิง”

ต่อมาไม่นานนางวาสวทัตตาก็หายจากบาดเจ็บภายใต้การดูแลรักษาของพระอุปัคตต์หนุ่ม แต่ตอนนี้นางได้สูญเสียความงามและเกิดความเก็บบกตอยู่เสมอ

พระอุปัคตต์ทราบความในใจของนาง จึงได้ปลอบใจนางว่า “วาสวทัตตาเอ๋ย เธอเสียใจที่ได้สูญเสียความงามซึ่งจะอยู่กับน้องหญิงได้ก็เฉพาะในช่วงที่เธอยังสาวอยู่เท่านั้น เธอน่าจะแสวงหาความงามที่ยิ่งใหญ่กว่าความงามที่เธอสูญเสียไปแล้วนั้น คือความงามของตัวตนที่แท้จริง มาเถิดน้องหญิง อาตมาจะพาเธอไปฟังธรรมจากพระบรมศาสดา ธรรมะนั้นจะนำสันติสุขมาให้เธอชั่ววันรันดร”

นางवासวทัตตาเมื่อได้ยืมพระอุปคุตต์ชัฏชวณ ก็เกิดความสนใจตามไปเฝ้าและฟังธรรมของพระบรมศาสดา

“เธอไม่อาจเรียกร่างกายของเธอว่าเป็นของตนเองได้” พระศาสดาตรัสเทศนา “เมื่อร่างกายแตกสลายไป มันก็จะเป็นเหยื่อของแร้งกา เธอจงจุดประทีปไว้ในตัว ด้วยวิธีนี้เท่านั้นเธอก็จะพบสันติสุขอย่างแท้จริง”

นางवासวทัตตาเริ่มเกิดสำนึกขึ้นมาทันทีและนางทวนพระดำรัสของพระศาสดาว่า “เธอจงจุดประทีปไว้ในตัว สันติสุขก็จะบังเกิดแก่เธอ...”

เมื่อสิ้นสุดพระธรรมเทศนา นางवासวทัตตาก็ก้มลงกราบที่พระยุคลบาทของพระศาสดา และพระศาสดาได้ตรัสว่า “ขอสันติสุขจงบังเกิดแก่เธอเถิด.”

เอกสารอ้างอิง

๑. www.indolink.com/Kidz/upagupta.html - 8k -
๒. www.sacred-texts.com/bud/btg/btg81.htm - 4k -